

ОСОБЛИВОСТІ СИСТЕМНОГО ПІДХОДУ ДО СТРАТЕГІЇ СИСТЕМИ КОРПОРАТИВНОГО УБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОМИСЛОВОГО ПІДПРИЄМСТВА

©2021 ВОЛОСНІКОВА Н. М.

УДК 338.24.021.8
JEL: M11; M14; M21; O14; P42

Волоснікова Н. М. Особливості системного підходу до стратегії системи корпоративного убезпечення промислового підприємства

Метою статті є дослідження особливості системного підходу до стратегії системи корпоративного забезпечення промислового підприємства як суттєвого фактора, спрямованого на підвищення економічної ефективності загальної системи. Досліджено особливості системного підходу до стратегії системи корпоративного забезпечення та виявлено основні етапи його (підходу) розвитку. Зауважено, що системним можна назвати підхід, за наявності якого управлінські рішення, що спрямовані на конкурентоспроможний напрямок стратегічного розвитку корпоративного забезпечення, розглядаються у вигляді взаємопов'язаного та взаємозалежного цілісного комплексу. Обґрунтовано цілі стратегії корпоративного забезпечення промислового підприємства, що мають підпорядковуватися загальній стратегії економічного розвитку, та реалізація управління стратегією формування загального корпоративного забезпечення, що здійснюється через прийняття рішень. Зроблено висновок, що механізм управління системою корпоративного забезпечення необхідно представляти як цілісну організаційно-економічну систему, що є складовою частиною в загальній структурі механізму промислового підприємства. Виявлено основні завдання та складові елементи моделі стратегії загального корпоративного забезпечення. Крім того, зазначено, що під механізмом слід розуміти послідовність заходів, які зумовлені сукупністю взаємозалежних елементів економічної, логістичної, кадрової, юридичної, ресурсної, транзакційної, інформаційної, технологічної безпеки, що формують стан і зміст процесів відповідно до визначеної стратегії корпоративної безпеки.

Ключові слова: системний підхід, система корпоративного забезпечення, промислове підприємство, стратегії, ефективність, механізм управління.

DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2021-6-276-282>

Рис.: 7. **Табл.:** 1. **Бібл.:** 9.

Волоснікова Наталія Миколаївна – кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри загальної економічної теорії, Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут» (вул. Кирпичова, 2, Харків, 61002, Україна)

E-mail: Natalia.Volosnikova@khpi.edu.ua

ORCID: <http://orcid.org/0000-0001-9076-5231>

UDC 338.24.021.8
JEL: M11; M14; M21; O14; P42

Volosnikova N. M. Features of a System Approach to the Strategy of the Corporate Security System of Industrial Enterprise

The article is aimed at examining the peculiarity of a system approach to the strategy of the corporate security system of an industrial enterprise as a significant factor directed towards increasing the economic efficiency of the general system. The peculiarity of the system approach to the strategy of corporate security system is examined and the main stages of its (approach) development are disclosed. It is noted that a system approach can be called the approach, in the presence of which management decisions directed towards the competitive direction of strategic development of corporate security are considered in the form of an interrelated and interdependent holistic complex. The goals of the corporate security strategy of the industrial enterprise, which should be subordinated to the general strategy of economic development, and the implementation of the management strategy for the formation of general corporate security, carried out through decision-making, are substantiated. It is concluded that the mechanism of management of the corporate security system must be realized as an integral organizational and economic system, which is an integral part in the overall structure of the mechanism of an industrial enterprise. The main tasks and components of the general corporate security strategy model are identified. In addition, it is noted that the mechanism should be understood as a sequence of measures that are caused by a set of interdependent elements of economic, logistical, personnel, legal, resource, transactional, informational, technological security that form the state and content of processes in accordance with the defined corporate security strategy.

Keywords: system approach, corporate security system, industrial enterprise, strategies, efficiency, management mechanism.

Fig.: 7. **Tabl.:** 1. **Bibl.:** 9.

Volosnikova Nataliia M. – PhD (Economics), Associate Professor, Associate Professor of the Department of General Economic Theory, National Technical University «Kharkiv Polytechnic Institute» (2 Kyrpychova Str., Kharkiv, 61002, Ukraine)

E-mail: Natalia.Volosnikova@khpi.edu.ua

ORCID: <http://orcid.org/0000-0001-9076-5231>

Системний підхід, як складова методологічної бази системного дослідження системи корпоративного забезпечення, є філософським підходом методології наукового пізнання, в основі якого лежить дослідження взаємозв'язків між елементами, їх внутрішніх резервів впливових змін у мікро- та макроекономічному середовищі як системи, що розглядається у вигляді цілого.

Проблеми корпоративної безпеки в умовах розвинутої ринкової та трансформаційної економіки широко досліджуються науковцями, серед яких можна назвати В. Є. Духова, Я. А. Жаліло, М. П. Капустіна, А. В. Кириєнка, Г. В. Козаченко, В. А. Ліпкана, О. М. Ляшенко, Н. О. Підлужну, В. П. Пономарьова, П. Я. Пригуновата ін. Проте деякі теоретичні, методологічні та практичні аспекти потребують подальшого

вивчення, тому що результати досліджень не дають комплексного уявлення про особливості системного підходу до стратегії системи корпоративного забезпечення промислового підприємства в умовах ринку. З цієї причини нами пропонуються конкретні підходи до розв'язання цієї ключової проблеми.

Метою статті є дослідження особливості системного підходу до стратегії системи корпоративного забезпечення промислового підприємства як суттєвого фактора, спрямованого на підвищення економічної ефективності загальної системи.

Особливість системного підходу дослідження системи корпоративного забезпечення полягає в тому, що він орієнтований на розкриття цілісності досліджуваної системи та на виявлення різноманітних типів взаємозв'язків і зведення їх в єдину науково-теоретичну картину. У табл. 1 нами виділено такі етапи в розвитку системного підходу протягом ХХ–ХХІ ст.

Також системним можна назвати підхід, за наявності якого управлінські рішення, що спрямовані на конкурентоспроможний напрямок стратегічного розвитку корпоративної безпеки, розглядаються у вигляді взаємопов'язаного та взаємозалежного цілісного комплексу, до складу якого входить також системно-аспектний аналіз.

Цілі стратегії корпоративного забезпечення промислового підприємства мають підпорядковуватися загальній стратегії економічного розвитку. Для досягнення найкращих результатів формування стратегії корпоративного забезпечення необхідно деталізувати та конкретизувати функції локальних елементів корпоративної безпеки, виділивши в них два напрямки, а саме: процес формування ефективного потенціалу економічної, логістичної, кадрової, юридичної, ресурсної, інформаційної, транзакційної, технологічної безпеки та процес використання ресурсного потенціалу зазначених елементів корпоративного забезпечення [1, с. 211–214; 2] (рис. 1).

Реалізація управління стратегією формування загального корпоративного забезпечення здійснюється через прийняття рішень і повинна забезпечувати [2, с. 178–210]:

- 1) формування й ефективне використання ресурсного потенціалу корпоративного забезпечення;
- 2) виявлення найефективніших напрямів зосередження потенціалу корпоративного забезпечення;
- 3) відповідність дій можливостям потенціалу корпоративного забезпечення;
- 4) визначення головних загроз з боку змін мікро- та макроекономічного середовища.

Таблиця 1

Основні етапи розвитку системного підходу

Етап	Період	Автор(-и)	Питання та результати наукового дослідження
I	1920–1940 рр.	О. О. Богданов	Створення загальної організаційної науки – тектології. Автору вдалося виявити та, вперше в історії науки, сформулювати ряд закономірностей і принципів, загальних для найрізноманітніших сфер природи та пізнання. Вперше саме О. О. Богданов заговорив про системний підхід і кібернетичні методи в управлінні виробництвом, передбачив деякі ключові ідеї кібернетики, зокрема принцип зворотного зв'язку
II	1940–1950 рр.	Л. фон Берталанфі	Перший варіант загальної теорії систем був висунутий Людвігом фон Берталанфі
III	1950–1960 рр.	М. Месарович, Л. Заде, Р. Акофф, Дж. Клір, А. І. Уьомов, Ю. А. Урманцев, Р. Калман, Е. Ласло та інші	Розгортаються дослідження із загальної теорії систем і розробки в галузі системного підходу, зароджується міждисциплінарний системний рух. Запропоновано ряд інших підходів до побудови загальної теорії систем і її логіко-філософських підстав. Основну увагу при цьому було звернено на розробку концептуального та логіко-математичного апарату системних досліджень
IV	1960–1980 рр.	Н. Вінер	Норберт Вінер увів в обіг термін «кібернетика» як позначення дисципліни про закони передачі інформації та закони управління. Він став засновником кібернетичної філософії. Н. Вінер відкрив закони інформаційної взаємодії елементів у процесі управління системою
V	1980–2000 рр.	М. Месарович, В. Глушков	Наукові дослідження концепції загальної теорії систем із забезпеченням власним математичним апаратом (моделі багаторівневих багатоцільових систем)

Рис. 1. Взаємозв'язок стратегії загального корпоративного забезпечення з її окремими елементами

Завданнями стратегії формування загального корпоративного забезпечення є:

- 1) визначення способів проведення успішної стратегії та ефективного використання потенціалу;
- 2) визначення критеріїв перспективних взаємовідносин із мікро- та макроекономічним середовищем;
- 3) фінансове забезпечення стратегії загального корпоративного забезпечення;
- 4) розробка способів виходу із кризового стану, критичної ситуації або катастрофи, тобто забезпечення стійкості системи корпоративного забезпечення;
- 5) здійснення заходів щодо забезпечення стійкості загального корпоративного забезпечення на перспективу.

Загальна схема формування стратегії загальної корпоративної безпеки містить такі *етапи*:

- 1) характеристика промислового підприємства з точки зору системи внутрішньої та зовнішньої безпеки;
- 2) розробка стратегічних цілей стратегії загального корпоративного забезпечення;
- 3) визначення критеріїв і вибір найкращого варіанта стратегії загального корпоративного забезпечення;
- 4) організація контролю за реалізацією стратегії.

Ефективність стратегії загальної корпоративної безпеки досягається за таких *умов*:

- 1) відповідність розробленої стратегії загального корпоративного забезпечення загальній стратегії підприємства;

- 2) узгодженість розробленої стратегії загального корпоративного забезпечення з прогнозованими змінами в мікро- та макроекономічному середовищі;
- 3) урахування можливостей ресурсного потенціалу всіх рівнів корпоративного забезпечення.

Основні складові елементи моделі стратегії загального корпоративного забезпечення наведено на рис. 2 [4, с. 65; 5, с. 111–118]:

Аналіз загального корпоративного забезпечення складається з таких етапів:

- 1) декомпозиція системи;
- 2) вибір і використання найбільш придатних методів і способів для вирішення частинних завдань системи;
- 3) об'єднання частинних рішень таким чином, щоби була реалізована загальна стратегія корпоративного забезпечення.

Наведені дослідження доводять, що механізм управління системою корпоративного забезпечення необхідно представляти як цілісну організаційно-економічну систему, що є складовою частиною в загальній структурі механізму промислового підприємства. Це слід взяти за базу для формування сучасного поняття механізму управління системою корпоративного забезпечення, що вимагає подальшого наукового розвитку й адаптації.

На нашу думку, під механізмом слід розуміти послідовність заходів, які зумовлені сукупністю взаємозалежних елементів економічної, логістичної, кадрової, юридичної, ресурсної, транзакційної, інформаційної, технологічної безпеки, що формують стан і зміст процесів згідно з визначеною стратегією кор-

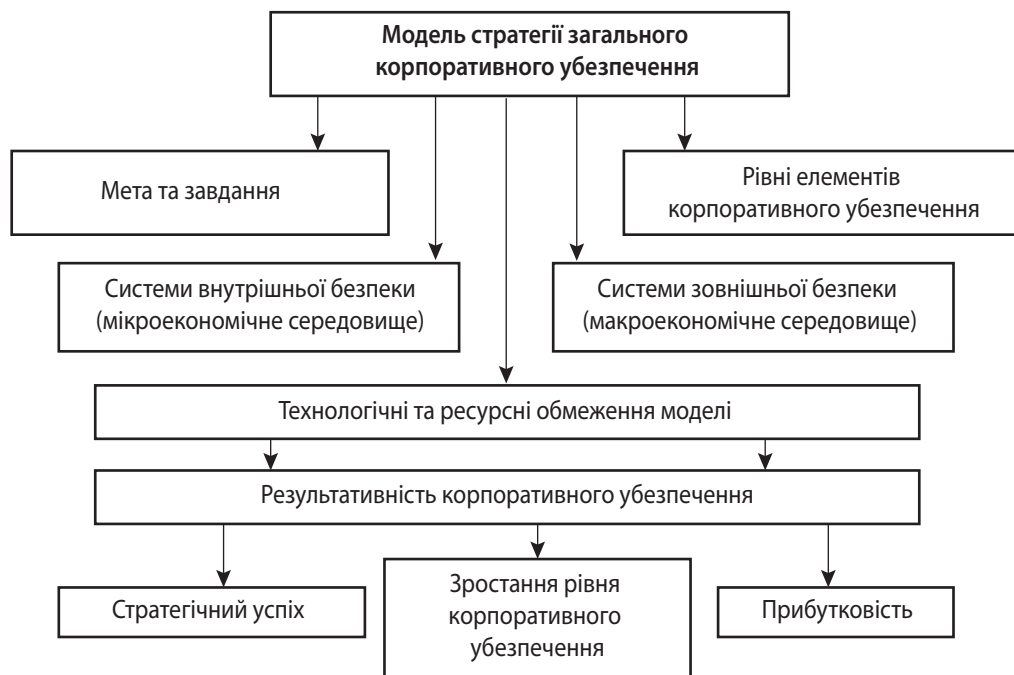

Рис. 2. Складові елементи моделі стратегії загального корпоративного забезпечення

поративної безпеки. Механізм управління системою корпоративного забезпечення має бути спрямований на стратегічний розвиток, мотивацію та цілеспрямоване використання системи ресурсного потенціалу локальних елементів корпоративного забезпечення.

Даний механізм реалізується шляхом формування цілей, завдань, методів, принципів, факторів і критеріїв управління системою корпоративного забезпечення. Як видно з рис. 3, механізм управління системою корпоративної безпеки складається із запланованої послідовності заходів і включає такі *компоненти*:

- 1) визначення мети та завдань управління;
- 2) механізм формування стратегії управління;
- 3) механізм реалізації стратегії;
- 4) механізм оцінки стратегії;
- 5) механізм коригування стратегії управління системою.

Механізм управління системою корпоративного забезпечення є динамічним і чутливим, що ґрунтується на відповідному базисі, який уявляє собою економічні закони [6, с. 147–153]. Перераховані складові механізму управління системою корпоративного забезпечення є взаємозалежними для його функціонування, включають форми, методи та виконують безліч функцій (рис. 4).

Дія механізму управління системою корпоративного забезпечення може бути ефективною тільки при побудові на основі обґрунтованої сукупності принципів, які являють собою систему споряджених, організаційних, тактичних і стратегічних принципів [7, с. 354–356; 8]. Запропонована система принципів

є складовою частиною змістовних теоретичних основ управління системою корпоративної безпеки, що зосереджує науково-теоретичні знання та дозволяє синтезувати методи й інструменти даного механізму (рис. 5).

Система принципів, що визначає побудову механізму управління системою корпоративної безпеки, зумовлює вектор руху ресурсного забезпечення між локальними елементами корпоративної безпеки та можливість забезпечення інтегративного підходу до управління системою корпоративної безпеки [9].

Особливе значення для забезпечення ефективності механізму управління системою корпоративної безпеки має контроль. Контроль передбачає постійне відстеження результатів втілення стратегії загальної корпоративної безпеки та постійне порівняння з установленими цілями. Схематично контроль за реалізацією стратегії зображено на рис. 6.

Враховуючи складність системи корпоративного забезпечення, слід зазначити, що засоби підвищення ефективності функціонування системи корпоративного забезпечення є комплексними та складними, тому потребують методологічної бази системного дослідження (рис. 7).

Таким чином, системним підходом до аналізу системи корпоративного забезпечення можна вважати методологічний напрямок у дослідженні, основне завдання якого полягає в розробці методів дослідження та конструювання складноорганізованої системи корпоративного забезпечення. ■

Рис. 3. Механізм управління системою корпоративного забезпечення

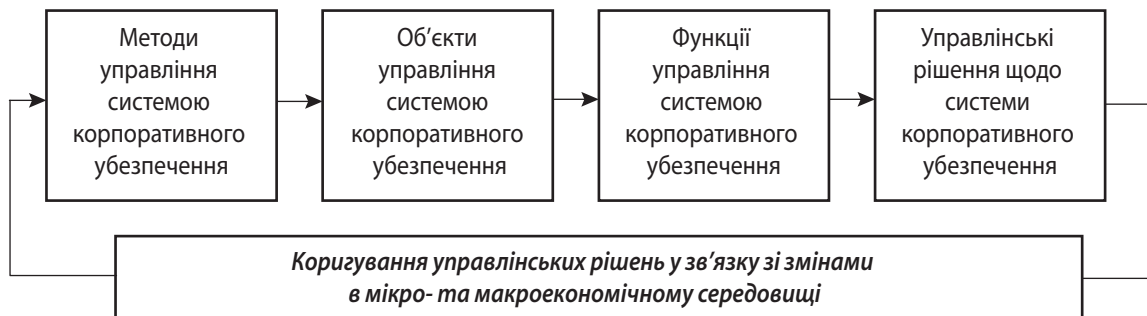

Рис. 4. Модель функціонування механізму управління системою корпоративного забезпечення

ЛІТЕРАТУРА

1. Спицнадель В. Н. Основы системного анализа : учебное пособие. СПб. : Бизнес-пресса, 2000. 326 с.
2. Основы современного социального управления: теория и методология : учеб. пособие / под ред. В. Н. Иванова. М. : Экономика, 2000. 271 с.
3. Деминг У. Э. Новая экономика / пер. с англ. М. : Эксмо, 2006. 208 с.
4. Управління ресурсами підприємства: методичні підходи та досвід у хімічній промисловості : монографія / Г. З. Шевцова, Т. А. Петешова, Н. В. Швець та ін. Луганськ : Вид-во СХУ ім. В. Даля, 2009. 212 с.
5. Гончарук А. Г. Управление эффективностью деятельности предприятия. Одесса : Астропринт, 2012. 258 с.
6. Бурбело О. А. Економічна безпека підприємства в умовах рейдерських загроз: кол. монографія / за наук. ред. О. А. Бурбело, С. К. Рамазанова. Сєверодонецьк : Вид-во СХУ ім. В. Даля, 2015. 285 с.
7. Варналій З. С. Економічна та фінансова безпека України в умовах глобалізації : монографія. Київ : Знання України, 2020. 423 с.
8. Гапак Н. М. Економічна безпека підприємства: сутність, зміст та основи оцінки. *Науковий вісник Ужгородського університету: Серія «Економіка»*. 2013. Вип. 3. С. 62–65. URL: <http://dspace.uzhnu.edu.ua/>
9. Кочергина Т. Е. Экономическая безопасность. Ростов н/Д : Феникс, 2007. 445 с.

Рис. 5. Система принципів побудови механізму управління системою корпоративного забезпечення

Рис. 6. Схема контролю за реалізацією стратегії загальної корпоративної безпеки

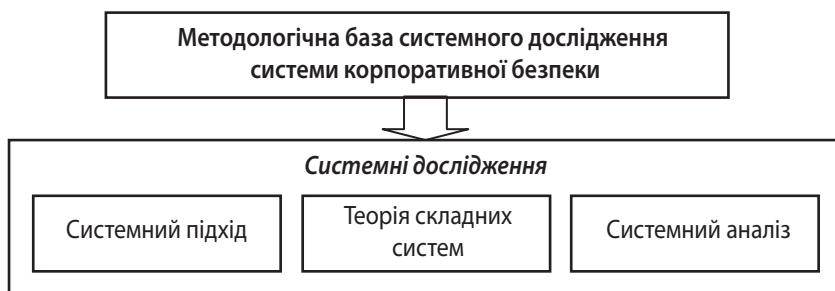

Рис. 7. Структура методологічної бази системного дослідження системи корпоративного забезпечення

REFERENCES

- Burbelo, O. A. *Ekonomichna bezpeka pidpriemstva v umovakh reiderskykh zahroz* [Economic Security of the Enterprise in the Conditions of Raider Threats]. Sievierodonetsk: Vyd-vo SNU im. V. Dalia, 2015.
- Deming, U. E. *Novaya ekonomika* [New Economy]. Moscow: Eksmo, 2006.
- Goncharuk, A. G. *Upravleniye effektivnostyu deyatelnosti predpriyatiya* [Enterprise Performance Management]. Odesa: Astroprint, 2012.
- Hapak, N. M. "Ekonomichna bezpeka pidpriemstva: сутність, зміст та основи оцінки" [The Economic Security of the Enterprise: The Essence, Content and Basis of Assessment]. *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho universytetu: Seriya «Ekonomika»*, is. 3 (2013): 62-65. <http://dspace.uzhnu.edu.ua/>
- Kochergina, T. Ye. *Ekonomicheskaya bezopasnost* [Economic Security]. Rostov n/D: Feniks, 2007.
- Osnovy sovremennogo sotsialnogo upravleniya: teoriya i metodologiya* [Foundations of Modern Social Management: Theory and Methodology]. Moscow: Ekonomika, 2000.
- Shevtsova, H. Z. et al. *Upravlinnia resursamy pidpriemstva: metodychni pidkhody ta dosvid u khimichnii promyslovosti* [Enterprise Resource Management: Methodological Approaches and Experience in the Chemical Industry]. Luhansk: Vyd-vo SNU im. V. Dalia, 2009.
- Spitsnadel, V. N. *Osnovy sistemnogo analiza* [Fundamentals of Systems Analysis]. St. Petersburg: Biznes-pressa, 2000.
- Varnalii, Z. S. *Ekonomichna ta finansova bezpeka Ukrainy v umovakh hlobalizatsii* [Economic and Financial Security of Ukraine in the Context of Globalization]. Kyiv: Znannia Ukrainy, 2020.

УДК 005.95/.96:(004.4+331.5)

JEL: J22; M12; M15; M51

ЦИФРОВІЗАЦІЯ ЗАЛУЧЕННЯ ПЕРСОНАЛУ ЧЕРЕЗ ЖОБ-ПОРТАЛИ

©2021 КРАВЧУК О. І., ВАРІС І. О., ЦЬОПА А. Р.

УДК 005.95/.96:(004.4+331.5)

JEL: J22; M12; M15; M51

Кравчук О. І., Варіс І. О., Цьопа А. Р. Цифровізація залучення персоналу через job-портали

Цифровізація залучення персоналу передбачає вдосконалення й автоматизацію процесів пошуку та добору персоналу, управління талантами тощо. Цифрові інструменти взаємодії із сайтами працевлаштування реалізуються через програмне забезпечення для роботи з вакансіями (JBS). Стрімке збільшення його використання відбулося через суворі обмеження, соціальне дистанціювання та збільшення обсягів залучення персоналу, який працює вдома. В умовах пандемії COVID-19 JBS стають місцем прямої оперативної взаємодії між роботодавцем (або рекрутинговим агентством) і шукачем роботи. Необхідними є дослідження процесів цифровізації залучення персоналу через job-портали та визначення їх впливу на процес рекрутингу персоналу; аналіз діяльності job-порталів на ринку праці, масштабів поширення цього методу залучення кандидатів. Стаття присвячена дослідженню цифрових технологій залучення персоналу через job-портали. Проаналізовано тенденції розвитку залучення персоналу з використанням веб-сайтів пошуку роботи. Узагальнено види й особливості використання програмного забезпечення для роботи з оголошеннями про вакансії. Виділено специфіку використання найпопулярніших міжнародних job-порталів. Оцінено основні можливості використання українських job-порталів для залучення персоналу та проаналізовано динаміку і структуру попиту та пропозиції робочої сили на найпопулярніших з них. Розроблено рекомендації для роботодавців щодо ефективного використання job-порталів для залучення персоналу, які можуть бути імплементовані в практику менеджменту персоналу. Підвищення ефективності використання job-порталів у залученні персоналу можливе через його цифровізацію. Можливості залучення різних категорій персоналу й оперативне закриття вакансій компанії залежать від сегмента ринку праці, який покривають окремі job-портали.

Ключові слова: залучення персоналу, цифровий добір персоналу, віддалений добір персоналу, сайт пошуку роботи, job-портал, дошки оголошень про вакансії.

DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2021-6-282-297>

Рис.: 4. **Табл.:** 3. **Бібл.:** 30.

Кравчук Оксана Іванівна – кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри соціоекономіки та управління персоналом, Київський національний економічний університет ім. В. Гетьмана (просп. Перемоги, 54/1, Київ, 03057, Україна)

E-mail: oksana.kravchuk@kneu.edu.ua

ORCID: <http://orcid.org/0000-0002-6337-7759>

Researcher ID: <https://publons.com/researcher/1911869/oksana-kravchuk/>

Варіс Ірина Олександрівна – кандидат економічних наук, доцент кафедри соціоекономіки та управління персоналом, Київський національний економічний університет ім. В. Гетьмана (просп. Перемоги, 54/1, Київ, 03057, Україна)

E-mail: irinavoloboeva110480@gmail.com

ORCID: <http://orcid.org/0000-0002-9502-5045>

Researcher ID: K-7177-2018

Цьопа Анастасія Русланівна – студентка, Київський національний економічний університет ім. В. Гетьмана (просп. Перемоги, 54/1, Київ, 03057, Україна)

E-mail: nastyatsopa178@gmail.com